

Palm Music Foundation

ZOMERCONCERT

KLASSIEKE SALONMUZIEK UIT ARGENTINIË,
SPANJE, BRAZILIË, CUBA EN CURAÇAO

ILJA HUANG (piano) – INGE LAURIJSSENS (viool) –
ELEANNE HAALSTRA (viool) – THIJS HAALSTRA (tenor)

FLORO UGARTE - JAN GERARD PALM - PABLO DE SARASATE
CARLOS GUASTAVINO - HUBERT DE BLANCK - JOSÉ WHITE LAFITTE
JACOBO CONRAD - RADAMES GNATTALI - RUDOLF PALM
WIM STATIUS MULLER - JACOBO PALM - JOSEPH SICKMAN CORSEN

Zaterdag 6 juli 2019
Paleiskerk, Paleisstraat 8, Den Haag
Aanvang concert 20.00 u.

Illustratie op de omslag: *Book of Jacobo Palm*
Schilderij van Anita Laumann

Woord vooraf

Dit concert is een initiatief van de Palm Music Foundation. De stichting heeft ten doel het bevorderen van de bekendheid van Caribische klassieke en geschreven salonmuziek. Dit doet zij door het laten digitaliseren van de handgeschreven partituren van componisten, het uitbrengen van cd's, het geven van lezingen en het organiseren van concerten.

Met dit zomerconcert wil onze stichting het muziekminnende publiek in Nederland kennis laten maken met een unieke selectie uit de rijke klassieke salonmuziek van de 19^e-eeuw en het begin van de 20^e-eeuw uit Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Diverse van deze composities zijn nooit eerder vertolkt in Nederland. Het wordt nu toch de hoogste tijd!

Ilja Huang (piano), Eleanne Haalstra (viool) en Inge Laurijssens (viool) zullen werken voor viool en piano spelen van de Argentijnse componisten Floro Ugarte (1884-1975) en Carlos Guastavino (1912-2000) de "Schubert van de Pampas". Uit Cuba spelen zij composities van José White y Lafitte (1836-1918) en de Nederlandse-Cubaan Hubert de Blanck (1856-1932). Uit Spanje muziek van de virtuoze Pablo Sarasate (1844-1908). Uit Curaçao werken voor piano en viool van Jacobo Conrad (1879-1918) en composities van de patriarch van de Curaçaose klassieke salonmuziek, Jan Gerard Palm (1831-1906). Daarnaast zal tenor Thijs Haalstra, aan de piano begeleid door Ilja Huang, een aantal temperamentvolle en soms ontroerende liederen zingen uit Argentinië, Brazilië en Curaçao.

Als vriend of vriendin van de stichting Palm Music Foundation houden wij u graag op de hoogte van de projecten en van geplande muziekuitvoeringen. U kunt zich hiervoor opgeven via onze website. Een financiële donatie ter ondersteuning van onze activiteiten wordt ook bijzonder gewaardeerd. Dit kan via het storten van een bijdrage op rekeningnummer NL58 INGB 0005 3842 22 van de ING bank, t.n.v. stichting Palm Music Foundation, per adres Boslaan 20, 1217 CV te Hilversum.

Prof. dr. ir. J.I.M. (Joop) Halman
Voorzitter van de Palm Music Foundation
www.palmmusicfoundation.com

PROGRAMMA 6 JULI 2019

Floro Ugarte (Argentinië, 1884-1975)

Sonate voor viool en piano (1928)

Deel I Apasionado y expresivo

Deel II Tiernamente melancólico

Deel III Vivaz y bien ritmado

Inge Laurijssens (viool) en
Ilja Huang (piano)

Jan Gerard Palm (Curaçao, 1831-1906)

Marcha Unión

Serenade no 2

Fantasia en la mayor

Eleanne Haalstra (viool) en
Ilja Huang (piano)

Eleanne Haalstra (viool) en
Ilja Huang (piano)

Inge Laurijssens (viool) en
Ilja Huang (piano)

Pablo de Sarasate (Spanje, 1844 - 1908)

Aires Gitanos (Zigeunerweisen) opus 20

Eleanne Haalstra (viool) en
Ilja Huang (piano)

Carlos Guastavino (Argentinië, 1912 - 2000)

Las Presencias no 7, "Rosita Iglesias"

La rosa y el sauce (op een gedicht van Francisco
Silva)

Se equivocó la Paloma (op een gedicht van Rafaél
Alberti)

Inge Laurijssens (viool) en
Ilja Huang (piano)

Thijs Haalstra (tenor) en
Ilja Huang (piano)

Thijs Haalstra (tenor) en
Ilja Huang (piano)

PAUZE

Hubert de Blanck (Utrecht, 1856 - Havanna, 1932)

Chant du Berceau

Eleanne Haalstra (viool) en
Ilja Huang (piano)

José White Lafitte (Cuba, 1836 – Parijs, 1918)

La Bella Cubana

Eleanne Haalstra (viool), Inge
Laurijssens (viool) en Ilja
Huang (piano)

2e Romance sans paroles

Eleanne Haalstra (viool) en
Ilja Huang (piano)

PROGRAMMA 6 JULI 2019 (VERVOLG)

Jacobo Conrad (Curaçao, 1879- 1918)

Valse Lo Bello

Eleanne Haalstra (viool) en

Ilja Huang (piano)

Valse Pan Angelical

Inge Laurijssens (viool) en Ilja

Huang (piano)

Valse Dulce Scharloo

Inge Laurijssens (viool) en Ilja

Huang (piano)

Radamés Gnattali (Brazilië, 1908 - 1988)

Oração da estrela (op een gedicht van Augusto Meyer)

Thijs Haalstra (tenor) en

Ilja Huang (piano)

Gaita (op een gedicht van Augusto Meyer)

Thijs Haalstra (tenor) en

Ilja Huang (piano)

Antillean Songs

Rudolf Palm (Curaçao, 1880-1950)

Luna Kla (op een gedicht van Emilio Davelaar)

Thijs Haalstra (tenor), Eleanne

Haalstra (viool) en

Ilja Huang (piano)

Wim Staius Muller (Curaçao, 1930)

Enkuentro (op een gedicht van Pierre Lauffer)

Thijs Haalstra (tenor) en

Ilja Huang (piano)

Jacobo Palm (Curaçao, 1887-1982)

Atardi (op een gedicht van Joseph Sickman Corsen)

Thijs Haalstra (tenor), Eleanne

Haalstra (viool), Inge

Laurijssens (viool) en Ilja

Huang (piano)

Jacobo Palm & Joseph S. Corsen (Curaçao, 1853-1911)

Un Mariposa (eerste deel is van Jacobo Palm en tweede deel van Joseph S. Corsen, de tekst is van Camila Corsen)

Thijs Haalstra (tenor), Eleanne

Haalstra (viool), Inge

Laurijssens (viool) en Ilja

Huang (piano)

Uitvoerende musici

Ilja Huang

Ilja is geboren en getogen op Curaçao, waar ze vanaf haar 7e pianoles kreeg van haar moeder, Greet Huang, en na een aantal jaren bij Iman Landheer. Ook had ze een aantal jaren vioolles bij Eric Gorsira en speelde ze bij de eerste violen in zijn *Curacaos jeugdorkest*. Ze haalde aan het Conservatorium in Enschede (NL) bij Fred Oldenburg haar solistendiploma met aantekening kamermuziek. In

Nederland en Duitsland is ze samen met Heike Knief tot 2005 actief geweest als pianoduo. Als duo soleerden ze op Curaçao in pianodubbelconcerten met muziek van Mozart en Poulenc en diverse kamermuziekconcerten. In 2005 kwam Ilja met haar gezin terug naar Curaçao, waar ze met open armen ontvangen werd door de lokale musici. Ze vormde een pianoduo met haar vroegere leraar Iman Landheer en organiseerde al gauw kamermuziek- en kinderconcerten (muziektheater). Ze heeft o.a. uitvoeringen van Peter en de Wolf, Babar het Olifantje, het Carnaval der Dieren en de Notenkraker op haar naam staan. Dit gebeurde in samenwerking met het *Curaçao Windensemble*, de Edgar Palm Muziekacademie en de *Curaçao Art Circle*. In februari dit jaar organiseerde ze een drieluik *Music & Art* waarbij kunstenaars hun werk presenteerden in combinatie met zelf uitgekozen muziekstukken die live werden uitgevoerd door solisten een strijkersensemble en een blaasensemble. In april organiseerde ze samen met tenor Thijs Haalstra voor het eerst op Curaçao een *Opera-per-Tutti* (opera for all) met de uitvoering van een drietal concerten. Ilja staat bekend als de “motor van het klassieke muziekleven op Curaçao”.

Inge Laurijssens

Inge kreeg haar eerste vioollessen op de muziekschool te Breda. In 1989 deed zij mee aan het tv-programma Solo voor een kind, waar ze solo speelde met het *Nationaal Jeugdorkest*. Daarna werd Inge toegelaten tot de Jong Talentklas van het Utrechts Conservatorium, waar ze les kreeg van Joyce Tan. Vanaf 1993 zette zij haar vioolstudie aan het Utrechts Conservatorium voort bij Emmy Verhey. Tegelijkertijd studeerde Inge rechten. Na het behalen van

het Diploma Docerend Musicus rondde Inge in 2000 haar Tweedefase

opleiding af met als specialisatie kamermuziek. Inge volgde zowel individueel als op het gebied van de kamermuziek vele masterclasses bij gerenommeerde musici zoals Ilya Grubert, Theo Olof, Milan Skampa, Stefan Metz en Sandor Devich. Zij was medeoprichtster van het Jenufa-strikkwartet dat in Nederland de strikkwartetacademie heeft gevolgd en bereikte met dit kwartet de halve finale in het internationale concours *Premio Vittorio Gui* te Florence. Inge speelde daarnaast in verschillende professionele orkesten. Ze maakte tot 2012 deel uit van het ensemble *Camarata Antonio Lucio* o.l.v. Emmy Verhey en gaf met dit ensemble vele concerten op alle belangrijke concertpodia in Nederland. Van 2012 tot 2015 woonde en werkte Inge in Curaçao. Zij heeft ook daar veel concerten gegeven, onder andere met de bekende Curaçaose pianist en componist Wim Status Muller en met Ilja Huang. Inge is bestuurslid van de stichting *Cugnon Project* en neemt ook actief muzikaal deel. Deze stichting stelt zich tot doel jong muzikaal talent een podium te bieden te midden van professionele musici. Vanaf 2018 is Inge als concertmeester verbonden aan het *Delfts Symfonie Orkest*.

Thijs Haalstra

Thijs rondde zijn studie klassiek zang af aan de *Schumann Akademie* in Zwolle. Hij is projectzanger bij onder meer de *Nederlandse Bach Academie*, de *Nederlandse Händelvereniging* en het *Nederlands Concertkoor*. In mei 2014 maakt hij zijn debuut in het Concertgebouw in Amsterdam als projectzanger met het *Nederlands Philharmonisch Orkest* met het Requiem van Berlioz gevolgd door het traditionele nieuwjaarsconcert met het Nederlands Blazers Ensemble. Thijs vertolkte diverse rollen in opera's: "Gerald" in de opera "Lakmé" van Leo Delibes, "Rodney" in de opera "One touch of Venus" van Kurt Weil, de tenor solo in "Crucifixion" van John Stainer, "Edwin" in de operette "Die Czárdasfürstin" van Emmerich Kálmán en "Thomas" in "The Zoo" van O'Sullivan. In 2015 ging hij op tournee met De Nederlandse Reisopera met 17 voorstellingen van "De Parelvisser" van Georges Bizet. In 2017 vertegenwoordigde Thijs Nederland tijdens de 12e editie van het internationale muziekfestival FEMUSC in Brazilië. Hij gaf in datzelfde jaar 5 voorstellingen met een Schubert-kameroperaproductie van *Opera2day* in Scheveningen. Thijs heeft als violist meegespeeld met het Projectorkest Curaçao in het

Notenkrakerproject in april 2018 en in Aruba met het “Carnaval der Dieren” in september 2018. Als zangsolist en als violist was hij dat jaar ook te horen in een kamermuziek recital in *La Belle Alliance* (Avila Hotel), in *Cas di Cultura* (Aruba) en met de recente series “Music & Art”. Voor de “Opera per Tutti” reeks op Curaçao (april 1919) is Thijs actief geweest als regisseur/coproducent samen met Ilja Huang en als solist.

**Eleanne
Haalstra**

Eleanne (een dochter van Thijs Haalstra) begon op haar zesde met vioolles op de muziekschool in Elburg. Na drie jaar maakte ze de overstap naar Lies van Vledder in Zwolle. Daarnaast volgde ze de laatste drie jaar masterclasses van Qui van Woerdekom. Eleanne heeft vele jaren gespeeld in *Britten Jeugd Strijkorkest* en daarnaast een aantal jaar in het *JeugdOrkest Nederland*. Met beide orkesten maakte ze vele tournees en ze trad op met

bekende musici als Liza Ferschtman, Gavriel Lipkind en Daniel Wayenberg in wereldberoemde zalen als *Die Musikverein* in Wenen en *Het Concertgebouw* in Amsterdam. Eleanne heeft als violiste ook meegedaan aan het *Lordans concours* en recentelijk aan het *Britten Concours*. Eleanne heeft als violiste meegespeeld met het Projectorkest Curaçao in het Notenkrakerproject in april 2018. Als soliste was zij dat jaar ook te horen in een kamermuziekrecital in *La Belle Alliance* (Avila Hotel), alsook in de recente series “Music & Art” in februari 2019.

Eleanne combineert haar muziekactiviteiten met haar studie *Industrial Design Engineering* aan de Universiteit Twente, waar ze in september 2018 mee begonnen is.

Over de componisten en de uit te voeren werken

Floro Ugarte Rivero (1884-1975) studeerde viool en harmonieleer in zijn geboortestad Buenos Aires. Voor een vervolgopleiding ging Ugarte studeren aan het conservatorium van Parijs waar hij onderricht kreeg in compositie, contrapunt en instrumentatie van de bekende Franse organist en componist Félix Fourdrain. In 1913 keerde Ugarte terug naar Argentinië, waar hij zich ging toeleggen op het componeren. Naast zijn werk als componist was Ugarte verbonden aan het conservatorium in Buenos Aires, aanvankelijk als docent en later als directeur van dit conservatorium. Ugarte is oprichter geweest van de door de Argentijnse overheid gefinancierde *Sociedad Nacional de Música*, een instituut met als doel het promoten en stimuleren van muziekactiviteiten. Ook was hij hoogleraar aan de *Escuela Superios de Bellas Artes* aan de *Universidad de La Plata* in Argentinië en had hij van 1937-1943 het artistiek leiderschap van het beroemde Teatro Colón in Buenos Aires.

Als componist schreef Ugarte zowel kamermuziek, liederen en symfonisch werk. Van al zijn composities wordt zijn operette *Saika* waarvoor hij zelf ook het libretto schreef, als zijn grootste meesterwerk beschouwd. Kenmerkend voor de composities van Ugarte zijn de door hem gebruikte ritmen en melodieën die hij ontleende aan de Argentijnse folkloristische muziek.

Zijn *Sonata para violín y piano* droeg Ugarte op aan de Argentijnse violist Carlos Pessina (1897-1974) en de Spaanse pianovirtuoos Rafael Gonzalez (1892-1979). Deze compositie werd in 1928 bekroond met de *Premio Municipal de la Ciudad de Buenos Aires*.

Jan Gerard Palm (1831-1906) wordt algemeen beschouwd als de grondlegger van de klassieke Curaçaose muziek. Tot op vandaag zijn op Curaçao, Aruba en Bonaire verschillende van de door hem gecomponeerde muziekstukken populair. Zowel als componist en als musicus is hij te typeren als veelzijdig. Al op jonge leeftijd gaf hij leiding aan diverse muziekgezelschappen. Verder was hij organist in de Joodse synagoge Emanu-El en die van Mikvé Israël, organist bij de Verenigde Protestantse Gemeente en de Vrijmetselaarsloge Igualdad. Palm was een meerzijdig

instrumentalist, hij speelde piano, orgel, luit, klarinet, dwarsfluit en mandoline. Als stamvader, heeft Jan Gerard Palm ervoor gezorgd dat in de Curaçaose muziektuin de Palmen steeds welig zijn blijven opschieten met componisten zoals Rudolf Palm (1880-1950), John Palm (1885-1925), Jacobo Palm (1887-1982) en Toni Palm (1885-1963). Ook zij zorgden er vervolgens weer voor dat de muzikale fakkel werd overgedragen aan jongere generaties van de familie Palm en talentvolle leerlingen zoals Albert Palm, Edgar Palm, Robert Rojer en Wim Statius Muller.

Als componist publiceerde Jan Gerard Palm diverse van zijn werken in het tijdschrift *Notas y Letras*. Dit culturele tijdschrift gold als toonaangevend in Latijns-Amerika en het Caribische gebied. Palm was vaak vooruitstrevend en niet bang om een voor zijn tijd ongewoon akkoord te schrijven. Naast syncopische, vaak sensuele dansmuziek, heeft Palm ook grotere werken gecomponeerd voor orkest en voor piano en viool. Ook heeft hij muziek voor diensten in de synagoge, de protestantse kerk en de vrijmetselaarsloge geschreven.

Door het KITLV is in 2008 een boek (inclusief een cd met 30 van zijn pianocomposities) uitgegeven over het leven en werk van Jan Gerard Palm. In 2009 heeft Broekmans & Van Poppel een muziekbundel met 115 van zijn partituren uitgebracht. En in 2010 is een cd uitgebracht waarop de *Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso* composities speelt van Jan Gerard Palm.

De muziekstukken voor piano en viool van Jan Gerard Palm die vandaag op het programma staan, beleefden hun première op 25 januari 1885 tijdens een concertuitvoering in de Fortkerk op Curaçao. Over deze composities werd in de toenmalige *Curaçaosche Courant* geschreven dat: "... stijl, smaak en arrangement niets te wensen overlaten en de daarin voorkomende verrassende overgangen een voortreffelijk effect bewerkstelligen." In de recensie werd Palm de "... beste musicus genoemd die Curaçao voortgebracht heeft".

Pablo de Sarasate y Navascués (1844-1908) kreeg zijn eerste vioollessen van zijn vader Miguel Sarasate, die dirigent was van de militaire muziekkapel in Pamplona. Pablo Sarasate was toen vijf jaar oud. Zijn eerste publieke optreden had Sarasate op achtjarige leeftijd in La Coruña. Dit optreden maakte grote indruk, Sarasate werd naar aanleiding hiervan in de

gelegenheid gesteld om verder te studeren bij Manuel Rodriguez Saez, concertmeester van het *Teatro Zarzuela* in Madrid. Na een indrukwekkende concertuitvoering in 1856 aan het Spaanse hof, werd Sarasate door de toenmalige koningin Isabella II in de gelegenheid gesteld om verder te studeren aan het conservatorium in Parijs. Hij was toen nog maar 12 jaar oud. Op 17-jarige leeftijd werd door het conservatorium in Parijs aan Sarasate de prestigieuze *Premier Prix* uitgereikt voor zijn virtuoze vioolspel. Na zijn opleiding aan het conservatorium volgden een groot aantal optredens in Europa, Noord- en Latijns-Amerika. Naast uitvoerend musicus, verwierf Sarasate ook bekendheid als componist. Van hem zijn 57 composities bewaard gebleven. De meeste zijn virtuoos van karakter en geënt op de Spaanse volksmuziek.

Zijn meest bekende compositie is ongetwijfeld de bijzonder virtuoze *Aires Gitanos* (in Nederland bekend als *Zigeunerweisen*), die Sarasate in 1878 schreef. Het is een bewerking door Sarasate van Hongaarse volksliedjes, maar met Spaans temperament overgoten. In het laatste bijzonder snelle deel, de *csárdás*, verwerkte hij een thema dat de eveneens virtuoze Hongaarse pianist en componist Franz Liszt in 1847 ook gebruikte in zijn 13e Hongaarse rapsodie.

Carlos Guastavino (1912-2000) is ook wel bekend als de “Schubert van de Pampas”. Hij is één van de belangrijkste Latijns-Amerikaanse componisten van de 20e eeuw. Guastavino werd geboren in Santa Fe in Argentinië waar hij muziekles kreeg van Esperanza Lothringer en Dominga Laffei. Later studeerde hij aan het *Conservatorio Nacional Superior de Música Carlos López Buchardo* (IUNA) bij Germán de Elizalde en Athos Palma.

Als componist is Guastavino bijzonder productief geweest. Veel hiervan is nog niet gepubliceerd. Naast tenminste 150 composities voor zangstem met pianobegeleiding heeft hij ook talrijke werken voor solo piano, koorwerken en kamermuziek gecomponeerd en toonzette hij gedichten van zichzelf en van diverse dichters waaronder die van de Chileen Pablo Neruda en de Argentijn Jorge Luis Borges.

Qua stijl heeft hij naast Europese componisten waaronder Albéniz, de Falla, Debussy en Ravel, zich vooral laten inspireren door 19e-eeuwse Argentijnse componisten. Behalve als componist, stond Guastavino ook bekend als een bijzonder getalenteerd pianist. Tijdens een verblijf in Londen dat zich

uitstrekke van 1947-1949, trad hij diverse malen op tijdens uitzendingen van de BBC. Vele beroemde musici waaronder Martha Argerich, Gidon Kremer, José Carreras en Kiri te Kanawa hebben composities van Guastavino opgenomen in hun repertoire.

Guastavino was een meester van de miniatuur zoals blijkt in zijn *Las Presencias no 7, "Rosita Iglesias"* en wellicht nog duidelijker in zijn lied *Se equivocó la paloma* (De duif had het mis) dat hij schreef op een gedicht van de Spaanse dichter en schrijver Rafael Alberti (1902-1999). Er zijn liederen, die, wanneer je ze maar één keer gehoord hebt, nooit meer vergeet. *La rosa y el sauce* van Guastavino is hiervan wellicht een treffend voorbeeld...

Hubert de Blanck (1856-1932) werd in Utrecht geboren. Hij is een zoon van de Haagse violist Willem de Blanck en de in Rotterdam geboren zangeres Reine Valet. Al op negenjarige leeftijd werd Hubert de Blanck toegelaten tot het Koninklijk Conservatorium in Luik. Op dertienjarige leeftijd werd hij met de vertolking van het tweede pianoconcert van Hummel unaniem aangewezen als de winnaar van het concours.

Na ook een pianoconcert gegeven te hebben in het Koninklijk Paleis te Brussel, kreeg De Blanck van Koning Leopold II van België een stipendium toegekend dat hem toestond om aan elk conservatorium van zijn eigen keuze zich verder te ontwikkelen. Het werd het conservatorium van Keulen. Hier studeerde Hubert de Blanck bij Ferdinand Hiller en vervolgde hij ook zijn studie in harmonieleer en compositie.

Op zeventienjarige leeftijd debuteerde hij in St.-Petersburg waarna talrijke succesvolle concerten volgden op concertpodia in Europa, Latijns Amerika en de Verenigde Staten. De Blanck kreeg een aanstelling als hoogleraar aan het New York College of Music, maar vestigde zich in 1883, na een huwelijk met een nichtje van de latere Cubaanse president, definitief in Cuba. Hij had grote invloed op het Cubaanse muziekleven. Zo was hij in 1885 de initiator van het eerste conservatorium in Cuba met onder andere de bekende Ernesto Lecuona als een van zijn eerste muziekstudenten.

Hubert de Blanck was betrokken bij de Cubaanse vrijheidsstrijd tegen Spanje en hij werd vanwege zijn betrokkenheid in 1896 door de machthebbers uit Cuba verbannen. Na de vrijheidsstrijd keerde hij weer terug naar Cuba. Diverse van zijn composities zijn geïnspireerd op deze vrijheidsstrijd. De stijl van zijn composities is ontegenzeggelijk te typeren als

romantisch. De Blanck schreef een groot aantal werken, waaronder symfonische muziek, kamermuziek, opera's, liederen en zarzuelas. Als dank voor zijn grote bijdrage aan het muziekleven in Cuba, werd er in Cuba een postzegel met zijn beeltenis uitgegeven. Ook is in Havanna een theater naar hem vernoemd.

Vanavond kunnen we van Hubert de Blanck beluisteren zijn *Chant du Berceau*. Het is een compositie die hij opdroeg aan de virtuoze jonge Braziliaanse violist Maurice Dengremont (1867-1893) van wie het sublieme vioolspel in de 19e-eeuw vergeleken werd met dat van Pablo de Sarasate (1844-1908) en dat van August Wilhelmj (1845-1908). Hubert de Blanck heeft met Dengremont succesvolle tournees door Europa gemaakt. Zo gaven zij in 1880 in Dresden een concert dat bijgewoond werd door de Duitse keizer Wilhelm I.

José White y Lafitte (1836 -1918) werd geboren in Cuba als zoon van een Afro-Cubaanse moeder en een Franse vader. José White kan worden gerekend tot de grootste vioolvirtuozen uit de negentiende eeuw. Hij gaf zijn eerste publieke optreden in Matanzas in Cuba met het spelen van een fantasie gebaseerd op thema's uit Rossini's Willem Tell en een tweetal eigen composities. José White werd bij deze uitvoering aan de piano begeleid door de componist Louis Moreau Gottschalk. Het was ook Gottschalk die hem aanmoedigde om zijn vioolstudie te vervolgen in Parijs en die ook geld voor hem bijeen verzamelde, zodat hij naar Parijs kon vertrekken.

Aan het conservatorium van Parijs werd hij na een auditie met zestig andere mogelijke kandidaten, unaniem geselecteerd als zijnde de meest getalenteerde kandidaat. Hij studeerde viool bij de vioolgrootmeester van de Franse school Jean-Delphin Alard, harmonie en compositieleer bij Henri Reber en contrapunt en fuga bij Ferdinand Taite. Al na één jaar conservatorium won José White de allerhoogste prijs aan het conservatorium. De pers was laaiend enthousiast over zijn briljante vioolspel. Rossini behoorde tot één van zijn grootste bewonderaars. Na zijn opleiding aan het conservatorium gaf White wereldwijd talrijke concerten en maakte hij ook grote naam als componist. Hij werd een graag geziene gast aan de diverse Koninklijke hoven in Europa en hij droeg verschillende van zijn composities op aan leden van de Koninklijke Huizen in Europa en

Brazilië. White sloot zijn carrière als musicus af als docent aan het conservatorium van Parijs. Bekende musici zoals George Enescu en Jacques Thibaud hebben les van hem gehad. Tot zijn meest bekende werken kunnen worden gerekend zijn zes grote etudes voor viool, zijn fantasieën en religieuze werken en zijn habanera *La bella Cubana*. Matanzas, de geboortestad van José White y Lafitte, eerde deze talentvolle Cubaanse violist en componist door het concertgebouw in de stad naar hem te vernoemen.

Vanavond kunnen we van de Cubaanse vioolgrootmeester José White y Lafitte, twee stukken beluisteren: een *Romance* die hij opdroeg aan Augustin Diaz de Albertini, de vader van de beroemde Cubaanse violist Rafael Diaz Albertini (1857-1928) en natuurlijk zijn wereldberoemde *La bella Cubana*, een *habanera* die hij omstreeks 1855 componeerde.

Jacobo Conrad (1879-1918) is een pseudoniem van de Curaçaose violist en componist Elias Martinus. Conrad kreeg zijn eerste muziekonderricht van de violist Pierre Kalekrijt op Curaçao. Kalekrijt speelde eerste viool in het ensemble *El Progreso* dat in 1886 opgericht werd door de Curaçaose violist en componist Paul Quirino de Lima (1861-1926). Jacobo Conrad heeft later ook vioolles van De Lima gehad. Behalve viool, speelde Jacobo Conrad ook cello, contrabas, gitaar, kuarta en mandoline. Maar hij onderscheidde zich toch vooral als violist. Met zijn viool heeft hij in Otrobanda en Pietermaai serenades gebracht onder menig slaapkamerraam van jonge leden van het immer schone geslacht. Niet vreemd, dat hij hiermee enorm populair werd. Als componist is hij vooral in de periode tussen 1906-1917 productief geweest. Naast talrijke driedelige Curaçaose walsen, waarin hij op fraaie wijze varieert met toonaarden in mineur en majeur, componeerde hij ook een aantal polka's en danza's. Ook is er een door hem gecomponeerde mars bewaard gebleven.

Van Jacobo Conrad worden vanavond drie van zijn bijzonder mooie en romantische walsen vertolkt. Het zijn de walsen *Lo Bello* (het moois), *Dulce Scharloo* (het heerlijke Scharloo; Scharloo is een voormalige Joodse wijk in Willemstad) en het hemelse *Pan Angelical*.

Radamés Gnattali (1908 – 1988) werd in Porto Alegre, de hoofdstad van de staat Rio Grande do Sul in Brazilië geboren. Hij kreeg vanaf zijn zesde jaar pianoles van zijn moeder en kreeg daarnaast vioolles van zijn nicht Olga Fossati. Op zijn negende kreeg hij van de Italiaanse consul zijn eerste muziekprijs voor het dirigeren van een kinderoorkest. Gnattali arrangeerde zelf de muziekstukken voor dit orkestje. Naast piano en viool leerde hij ook gitaar en cavaquinho (een viersnarige kleine gitaar) spelen. Op 14-jarige leeftijd werd Gnattali al toegelaten tot het *Instituto de Artes* van de *Universidade Federal do Rio Grande do Sul* waar Gnattali piano studeerde bij Guilherme Fontainha. In 1924 sloot hij zijn opleiding aan dit instituut met lof af. Tijdens een afsluitende competitie werd zijn pianospel bekroond met een gouden medaille. Na zijn studie begon Gnattali zijn carrière in Rio de Janeiro als dirigent, arrangeur en als componist. Zijn composities zijn te kenschetsen als neoromantisch en met herkenbare invloeden uit de jazz en de Braziliaanse volksmuziek.

Van Radamés Gnattali worden vanavond twee liederen uitgevoerd: *Oração da estrela* (Gebed voor Maria Lichtmis) en *Gaita* (mondharmonica). Gnattali schreef de muziek van beide liederen op basis van de tekst van twee gedichten van de Braziliaanse dichter Augusto Meyer (1902-1970).

Rudolf Theodorus Palm (1880-1950), speelde piano, orgel, klarinet, fluit en saxofoon. Vanaf zijn zevende jaar kreeg hij muzieklessen van zijn grootvader Jan Gerard Palm. Al op 19-jarige leeftijd werd hij aangesteld als kapelmeester van de Stedelijke Schutterij. Rudolf Palm was gedurende vele jaren organist van de protestantse Fortkerk (1901-1946), de synagoge Emanu-El (1911-1950), de synagoge Mikvé Israël (1926-1928) en de vrijmetselaarsloge Igualdad (1903-1950). Hij richtte ook een aantal eigen orkesten op: in 1901 het orkest *Los Dispuestos* bestaande uit 20 musici en een paar jaar later een sextet met de naam *Los seis*. Verder was hij ook dirigent van *De Harmonie* en speelde hij dwarsfluit in het *Curaçaosch Philharmonisch Orkest*. Tot zijn meest getalenteerde leerlingen behoren zijn eigen zonen, de componisten Albert Palm (1903-1958) en Edgar Palm (1905-1998) en zijn dochter Maria Henskes-Palm (1909-1979). Rudolf Palm maakte ook naam als componist. Hij schreef meer dan 140 composities, waaronder 61 walsen, 8 marsen, 5 danza's, 8 tumba's, 2 mazurka's, 1 polka, 4 danzón's, 1 paso doble en liederen. Van diverse van zijn composities zijn

opnamen gemaakt, de eerste 78-toerenplaat werd al in 1929 in New York opgenomen en verscheen op het platenlabel *Brunswick records*.

Van Rudolf Palm wordt vanavond zijn *Luna kla* (Volle maan) gezongen. De muziek toonzette hij op de tekst van een gedicht van Emilio Davelaar. Over dit muziekstuk van Rudolf Palm oordeelde de Curaçaose musicus en componist Wim Stadius Muller: "*Het is een geniaal stukje werk van Rudolf Palm. Een juweel van een lied in de populaire Napolitaanse stijl uit de vroege twintigste eeuw. In de juiste taal en met een goede marketing had het de populariteit kunnen hebben van O Sole Mio uit 1898 van Eduardo di Capua en Ritorno a Sorrento uit 1903 van Ernesto de Curtis.*"

Wim Stadius Muller (1930) kreeg vanaf zijn zevende jaar pianoles van de Curaçaose musicus en componist Jacobo Palm en vond daarmee bedding in de door diens grootvader Jan Gerard Palm geïnitieerde stroming van op salonmuziek en Caribische dansmuziek gebaseerde klassieke muziek. Ook de walsen en mazurka's van Frédéric Chopin die op Curaçao veel werden gespeeld hebben zijn werk sterk beïnvloed. Vanaf 1949 kreeg Stadius Muller een gedegen vervolgopleiding aan de beroemde Juilliard School of Music in New York. Hij studeerde daar piano, compositie en orkestratie bij Josef Raieff (de laatste leerling van Aleksandr Ziloti), Bernard Wagenaar, Emmanuel Balaban en Henry Brant. Na zijn diplomering in 1954 doceerde hij vanaf 1955 piano en muziekgeschiedenis aan de Ohio State University in Columbus, Ohio. In 1960 stopte Stadius Muller met zijn werk aan de universiteit, om een betrekking als ambtenaar te aanvaarden; aanvankelijk op Curaçao, waar hem onverwacht werd gevraagd om mee te werken aan de oprichting van een veiligheidsdienst aldaar. Hij werkte vervolgens lange tijd in een leidinggevende functie bij de Binnenlandse Veiligheidsdienst in Den Haag en vervolgens bij het NAVO-hoofdkwartier in Brussel.

Stadius Muller, ook bekend als de *Chopin van Curaçao*, componeerde vooral walsen, maar ook Caribische dansen zoals de tumba en de calypso. Duidelijk herkenbaar in vrijwel al zijn werken zijn de syncopische ritmes. Zijn dansen zijn niet primair bestemd om op te dansen, maar zijn gestileerd en verfijnd tot concertmuziek. Een groot deel van zijn ruim 200 composities is nog niet in druk uitgegeven. Veel van zijn composities heeft hij zelf op plaat en later cd opgenomen. Stadius Muller heeft als solist en als begeleider aan de piano een groot aantal concerten gegeven in de

Verenigde Staten, in Italië, België, Nederland en op de Caribische eilanden van het koninkrijk. Voor zijn bijdrage aan het behoud van de klassieke muziek van Curaçao, werd Statius Muller in 2012 onderscheiden met een Zilveren Anjer van het Prins Bernhard Cultuurfonds. Hij werd daarbij geprezen als mentor en inspirator voor jonge musici in het Caribisch deel van het Koninkrijk. In 2013 verscheen er ook een documentaire over Statius Muller, gemaakt door de filmmaker Alaric Smeets. Deze documentaire draagt de titel *Nostalgia: The Music of Wim Statius Muller*, genoemd naar een van de bekendere werken van Statius Muller. Statius Muller is ook ridder in de orde van Oranje Nassau.

Vanavond wordt van Statius Muller het door hem gecomponeerde lied *Enkuentro* vertolkt. Statius Muller heeft dit getoonzet op de tekst van een gedicht van de bekende Curaçaose dichter Pierre Lauffer (1920-1981). Op basis van een oude cd-opname van Wim Statius Muller (piano) en Tica Giel (zang), heeft de Curaçaose medicus-musicus-componist Robert Rojer, op verzoek van de *Palm Music Foundation*, de partituur van dit lied uitgeschreven zodat het vandaag gezongen kan worden.

Jacobo José Maria Palm (1887-1982) begon op zevenjarige leeftijd met muzieklessen bij zijn grootvader, de Curaçaose musicus en componist Jan Gerard Palm (1831-1906). Jacobo Palm stond bekend als een fijngevoelig en hoffelijk persoon. Hij was meer dan 50 jaar organist van de pro-kathedraal St.-Anna op Curaçao. Ook was hij gedurende vele jaren concertmeester van het *Curaçaosch Philharmonisch Orkest* en gedurende twaalf jaar lid van het Curaçaos strijkkwartet, waarin hij altviool speelde. Palm heeft als concertpianist verschillende musici van wereldfaam aan de piano begeleid, onder hen de Argentijnse violist Andres Dalmau en de Russische cellist Bogumil Sykora. Palm was erg geliefd om zijn improvisaties aan het orgel. In 1957 typeerde het dagblad de *Amigoe* zijn improvisaties als “onevenaarbaar”.

Jacobo Palm maakte ook naam als componist. Zijn composities zijn te typeren als levendig, elegant en kristallijn. Ze moeten trefzeker en met de nodige zwier worden vertolkt. Door zijn dichtelijke schrijftuur van de Curaçaose wals en de meesterlijke wijze waarop hij deze wist te vertolken stond hij in zijn tijd bekend als de *Walsenkoning van Curaçao*. Behalve talrijke walsen, danza's, mazurka's, pasillo's, tango's, polka's en marsen,

heeft hij ook kerkliederen en profane liederen gecomponeerd. Van diverse van zijn composities zijn opnamen gemaakt. De allereerste grammofoonopname vond plaats in 1929 in New York en werd uitgebracht onder het platenlabel *Brunswick*.

In 1981 werd op initiatief van Henk en Mary Beers-van Delden en met een donatie van het Prins Bernhard Cultuurfonds, een groot deel van de composities van Jacobo Palm uitgegeven onder de titel *Obras de Jacobo Palm, album para piano*. Dit pianoboek bevat 66 van zijn composities. Op initiatief van *Palm Music Foundation* is deze pianobundel in 2012 opnieuw uitgegeven. Voor zijn cultureel aandeel gedurende zijn muzikale leven, heeft Palm verscheidene onderscheidingen ontvangen waaronder: 1933 de eremedaille *Pro Ecclesia et Pontifice*, in 1957 de ridderorde van de H. Silvester, in 1981 de Cola Debrotprijs. In 1982 werd hij benoemd tot Officier in de orde van Oranje Nassau. In 1982 werd er ook een buste van hem onthuld. Deze buste is te zien in het Curaçaos museum. In 1989 kwam een postzegel met zijn beeltenis uit.

Vanavond zal van Jacobo Palm het lied *Atardi* worden gespeeld dat hij componeerde op de tekst van het oudst bewaard gebleven gedicht in het Papiaments. De tekst van dit gedicht is van de Curaçaose dichter-musicus-componist Joseph Sickman Corsen (1853-1911). Ook zal het lied *Un Mariposa* worden vertolkt. Het eerste deel van dit lied is van Jacobo Palm, terwijl het tweede deel van Joseph Sickman Corsen is. De tekst van *Un Mariposa* is van Camila van Gompel-Corsen (1915-1999), een kleindochter van Joseph Sickman Corsen.

Cd's te bestellen bij de Palm Music Foundation

1. Cd met pianowerken van Jan Gerard Palm

Deze cd met 30 pianowerken van Jan Gerard Palm wordt uitgevoerd door de musicus en componist Robert A. Rojer, zelf een betachterkleinzoon van Jan Gerard Palm. Het gaat om een uitgave van de S.E.L. Maduro muziekstichting op Curaçao. De cd bevat ook een toelichting over de composities en de componist Jan Gerard Palm.

2. Cd Koninklijke Militaire Kapel Johan Willem Friso met composities Jan Gerard Palm

CD met composities van Jan Gerard Palm, gespeeld door de Koninklijke Militaire Kapel "Johan Willem Friso" onder leiding van Arnold Span. De cd bevat een selectie van de muziek die Jan Gerard Palm schreef voor de muziekkapel van de Stedelijke Schutterij op Curaçao. De cd bevat ook een toelichting over de composities en de componist.

3. Cd met pianowerken Rudolf Th. Palm

Deze cd met pianowerken van Rudolf Palm wordt uitgevoerd door de musicus en componist Robert A. Rojer. Het gaat om een uitgave van de S.E.L. Maduro muziekstichting op Curaçao. De cd bevat een toelichting over de composities en de componist Rudolf Palm.

4. Cd met pianowerken Jacobo Palm

Van de Curaçaose musicus en componist Jacobo (shon Coco) Palm, zijn in de periode van juli 1950 tot december 1952, onder het platenlabel Música zeventien plaatopnamen verschenen. Op alle zeventien platen speelt hij zelf de pianopartij. Jacobo Palm werd op deze plaatopnamen begeleid door in die jaren bekende musici zoals Julian Coco en Augusto Boelijn (contrabas), Pedro Provence en Luciano Henkel (kwarta) en Bernardo Privania (percussie). Deze CD is een transcriptie van de oorspronkelijke 78-toerenplaten naar een cd-weergave.

5. Cd Danzas Caribeñas

In 2015 werd op initiatief van de Palm Music Foundation de cd *Danzas Caribeñas, classical salon music from Curaçao, Cuba and Venezuela* uitgegeven bij het platenlabel *Zefir records*. Pianist Marcel Worms speelt op deze cd 38 composities van componisten uit Curaçao, Cuba en Venezuela. De cd kwam vrij snel na het verschijnen in de Libris top 10 van klassieke muziek. Ray Picot schreef voor de *Iberian and Latin American Music Society* in Engeland een lovende recensie over deze cd.

Cd's bestellen

Bovenstaande cd's kunnen worden besteld door overboeking van € 18,- (€ 15,- per stuk voor de cd's en € 3 aan verzendkosten) op rekeningnummer NL58 INGB 0005384222 van de ING bank, t.n.v. stichting Palm Music Foundation, per adres Boslaan 20, 1217 CV te Hilversum. Vergeet niet te melden welke cd u wilt hebben! En vermeld ook het volledige adres waar u de cd bezorgd wilt hebben.